

'Een beetje luiheid is niet verkeerd'

Groningse tekenares Barbara Stok zet zich in tweede boek af tegen de arbeidsmoraal

Haar debuut, 'Barbaraal tot op het bot', sloeg in als een bom en leverde haar de titel 'koningin van de Nederlandse strip' op. In haar nieuwste boek zet Barbara Stok zich af tegen de heersende arbeidsmoraal in Nederland. 'Ik wil alleen zeggen: Als je ongelukkig bent, doe er wat aan.'

door Joep van Ruiten,
dacteur kunst

Ze lijkt écht op haar tekeningen: lang, tenger, bruinig haar tot op de schouders. En ze gedraagt zich zelfs als in haar strips: ietwat onzeker, breekbaar bijna, een voorzichtige glimlach rond de mond. Als ze moet hoesten – en dat moet ze bij herhaling – verontschuldigt ze zich omstandig. Barbara Stok (Groningen, 1970) kijkt erbij alsof zij het ook niet kan helpen.

Sinds deze week in de winkel: *Je geld of je leven*, het nieuwste boek van 'de koningin van de Nederlandse strip'. Geen bonte verzameling lief, leed en lol dit keer, maar een stripverhaal op romanlengte voor iedereen die wel eens genoeg heeft van zijn werk. Het is, na het overweldigende debuut *Barbaraal tot op het bot* uit 1998 pas haar tweede échte boek. Het dunne *Sex, drugs en strips* uit 2000 niet meegerekend.

Het idee voor *Je geld of je leven* stamt uit 1995, het jaar waarin Stok ontslag nam als journalist en fotografe voor een huis-aan-huisblad om zich volledig op de strips te werpen. "Het was te vroeg voor dit verhaal", vertelt ze over de lange productietijd. "Ik wilde het tekenen van strips eerst onder de knie krijgen. Als je naar het eerste en het laatste plaatje kijkt in *Barbaraal tot op het bot* kun je die ontwikkeling goed zien."

Welbeschouwd is *Je geld of je leven* daarmee 'het eerste volwassen stripboek' van Barbara Stok. De relativerende humor en ietwat onbeholpen en aandoenlijke belevenissen zijn gebleven, de

vorm is opnieuw autobiografisch. "De inhoud is niet serieuzer. Het verschil zit vooral in de gezichtsuitdrukkingen", zegt ze. "Ik hoef in mijn tekening niet meer zo te overdrijven om dingen duidelijk te maken. Ik heb mijn draai gevonden."

Hoe anders was dat in 1993, toen Stok als journalist en fotograaf werd aangenomen bij een huis-aan-huisblad. In *Je geld of je leven* tekent ze de blijdschap over die baan en de gevolgen van het werk voor haar sociale leven en haar hobby's, het tekenen en het drummen in een bandje. Gaandeweg zien we hoe het werk haar boven het hoofd groeit en hoe ze vastloopt: kringen onder de ogen, prikkelbaar, vergeetachtigheid, slapeloze nachten, ruzie met vrienden, huilbuien.

"Een burn out? Dat woord bestond helemaal niet in die jaren. Ik was zwaar overspannen!", blikte ze terug. "Het werk stond mij niet tegen, mijn collega's waren best aardig. Het probleem was, dat ik nergens anders meer tijd of puf voor had. Op een gegeven moment ben ik iemand op straat aangevlogen, een wildvreemde. Puur zinloos geweld. Het was precies zoals in het boek staat."

Ruim 2,5 jaar duurde de crisis, uiteindelijk diende Stok haar ontslag in. "Achteraf weet ik, dat het het juiste besluit was. Maar daarvoor zag ik echt niet hoe ik het moest doorbreken. Ik werk nu minder en verdien nu ook minder dan bij dat huis-aan-huisblad. Geeft niks. Ik zit veel beter in mijn vel en dat is wat telt. Niet alleen voor mijzelf, maar ook voor mijn omgeving."

Toch is *Je geld of je leven* méér dan een persoonlijk verhaal. "Het is mijn reactie op een samenleving die volledig op werk is gericht, waarin luiheid als een zonde wordt beschouwd. Het arbeidsethos is enorm in Nederland. Je moet overwerken zonder mopperen. Als je voorstelt iemand extra in dienst te nemen, zeggen ze dat het te duur is.

38

Plaatjes kijken

Barbara Stok is zaterdag 15 november een van de gasten tijdens de TaalTheaterNacht in Emmen. In theater De Muzeval geeft de Groningse tekenares een 'dia-voorstelling'. "Het komt er op

neer, dat ik plaatjes laat zien en daar dan wat bij vertel. Het zijn hele korte optredens. Maaiké Hartjes en de makers van 'Fokke & Sukke' doen het ook, maar dan anders." Aanvang 20.15 uur.

Betaald werk is goed werk; op onbetaald werk wordt neergekeken."

Tussen de plaatjes door stelt Stok dat het wel wat minder kan. "Ik wil de problemen niet versimpelen, maar de mentaliteit in Nederland kan ook anders", zegt

ze. "Een beetje luiheid is niet verkeerd. Af en toe niks doen, kan heel goed zijn. En ik zeg ook niet, dat iedereen minder moet gaan werken. Ik wil alleen zeggen: 'Als je ongelukkig bent, doe er wat aan'. Je kunt pas echt nuttig zijn, als je goed in je vel zit."

■ BOEK

Barbara Stok, 'Je geld of je leven'. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, blz, 128, €12,50.

